

Alment – privat og bæði tvey!

Oddagrein

AT fáa sakligt og kvalifiserað orðaskifti í gongd í Føroyum er mangan torført fyrri ikki at siga ómøguligt. Tað er sum um at partapolitikkur og lokalpolitikkur á ein ella annan lagnan hátt leggur sína køvandi hond á eitt slíkt sakligt og frítt orðaskifti.

NÚ útlið eru til, at vit føroyingar kunnu fáa ein meira fjølbroyttan búskap ella sum tikið verður til: nú búskapurin fær fleiri bein at standa á – nú oljan er í eygssjón – hevur tað verið okkara vón, at vit finga orðaskiftið í samfelagnum uppá á eitt hægri støði, tvs. at vit við byrjanina til eina so stóra og kollveltandi vinnuliga og mentanarliga avbjóðing kundu fáa fólk við ymsari bakgrund at geva sítt íkast til tjakið. Merkliga lítið hevur verið tjakast í sambandi við oljulóggávuna. Og nú føroyingar eru farnir at seta pengar sínar í oljufelag verður hetta gjørt uttan nakað stórvegis orðaskifti framm- anundan um hetta so stóra og fyrri okkum nýggja málið. Tað kann vera, at privatar vinnu- livsmenn halda, at tað skal vera soleiðis: at eingin orsök er til nakað alment orðaskifti um, hvar teir ætla at seta sínar pengar.

EFTIR okkara tykki er brúk fyrri eini breiðari og sakligari viðgerð av spurninginum um føroysk oljufelag, áðrenn virki, stovnar, feløg og einstaklingar gera av at seta pengar sínar í eitt ávíst slag av oljufelag. Hvussu skilagóð er ein slík iløga – er hetta besti máttin hjá privata kapitalinum í landinum at fáa part av komandi oljuvinninginum – er hetta skilabesti vegurin at ganga, hugsa vit um oljuna sum eina samfelagsliga ressurs, eina ressurs, sum øll í samfelagnum skulu hava ágóðan av ella eru aðrir hættir betri osfr.

TAÐ kann bara vera rætt at seta spurningar og nógvar spurningar, áðrenn flestu av vinnu- livsfyrirteknum í einum landi gera av at seta part av sínum pengum í eitt ávíst privat oljufelag. Og tað eru slíkar spurningar vit hava saknað í øllum hesum málinum. Í dag er tað so loksins ein, sum stígur fram og setir spurningar. Eftir okkara tykki eru hugleiðingarnar hjá Johannus Egholm Hansen í Sosialinum í dag sera áhugaverdar og viðkomandi. Vit hava reist júst somu spurningar á hesum stað fyrri ikki so nógvar vikur síðani, nevnilig: hevði tað ikki tænt bæði privatum føroyskum áhugamálu, øllum føroyingum og føroyska samfelagnum sum heild best, um vit fyrst viðgjørdu spurningin alment og harnæst skipaðu eitt alment/privat oljufelag, sum kanska var í tráð við ta uppskotið, sum Oljuráðleggingarnevndin skjeyt upp á sinni! Nevniliga at vit finga eitt felag, sum fekk optión – var borið víðari – saman við teimum loyvm, sum verða givin! Harvið læstu vit okkum ikki fæst í sam- arbeiði við eitt ávíst útlandskt samtak. Vit hava ikki patentloysnina uppá hetta mál, men halda, at hetta átti at fingið eina almenna viðgerð, áðrenn tú bant tínar pengar til hetta ella hatta. At lögmaður ikki lurtar eftir Olju- ráðleggingarnevndini í hesum máli er eisini at harnæst um. Vónandi fáa vit nú, áðrenn tað verður ov seint, livsneyðugu viðgerðina av júst hesum málinum úr frá spurninginum: hvat gagnar Føroyum best.

Sosialurin

Politisk viðmerking

Politiska orðaskiftið í ÚF mánakvøldið

So byrjaði valstríðið til fólkatingsvalið. Útvarpið skipaði fyrri politiskum orða- skifti mánakvøldið, har hvør flokkur var umboðaður við einum umboði

Fyrstur at fáa orðið var for- maður Tjóðveldisflokksins, sum jú sambært tær nógvu seinastu veljarakanningar- nar fór at liggja á odda. Tó ikki henda seinasta, sum metti teir at liggja á øðrum plássi. Einkelt í ivast í, at tey mongu, sum nú meira ella minni eru bitin av loysing- ardreyminum hjá Tjóð- veldinum søtu spent fyrri at hoyra, hvussu fram skuldi farast í hesum teirra stór- máli.

Jú, Heini O. Heinesen legði fyrri við at siga, at teir við teirra fólkatingssessi vildi boða dønnum frá, at teir vildu stovnsa Tjóðveldið Føroyar. Men hvørja við- merking skulu danskir poli- tikarar hava til slíkt? Tað eru jú ikki teir, harra Heini O. Heinesen, sum skulu av- gera, um vit skulu hava loysing ella ei. Hesa avgerð eigur Føroya fólk og Føroya Løgting einsamt. Tað skulu ikki danskir politi- karar spyrjast um, tvørtur- ímóti. Stoltar avgerðir, krevja stolta framferð.

Og sjálvandi gloymdi Heini O. Heinesen ikki

gomlu plátuna um, at tað var ein ST-samtykt frá 1960, sum álegði Danmark at hjálpa føroyingum við loysing. Tað er so rimiligt, at danski skattgjaldarin skal figgia okkara loysing, so leiðis at eingin føroyingur aftur torir at lyfta høvdið. Nei, harra Heini O. Heine- sen, stoltar avgerðir, krevja stoltar loysnir. Skalt tú hava politiskt frælsi, so skalt tú eisini hava búskaparligt frælsi. Alt annað er hálvar loysnir.

Helena Dam á Neystabø hevði eitt sindur torført við at skráseta tað, sum fór fram runda um hana. Møguliga tí, at hon hevur verið so bundin av manuskriptinum. Hóast Marita Petersen minst tveir ferðir segði, at Javnaðarflokkurin hevði gjørt upp við danska Social- demokratið og boða teim- um frá, at eitt javnaðarum- boð stóð púra frítt í fólka- tingsgissalnum, so fekk He- lena tað ikki við.

Men tað ger minni, um hon ikki fataði tað, um øll onnur gjørdur tað. Óli Breckmann var, sum

hann plagdi. Smartar, stutt- ligar, men rættliga ofta heldur plattar formulering- ar. Eitt skúladømi um ein politikara, har politikurin er vordin eitt livibreyð, meðan politiska innihaldið av- markar seg til flokskar og meira ella minni innantómt skrøgg.

Men Óli veit, at hetta plagar at geva bonus, so hví ikki royna tað einuferð enn.

Hann segði okkurt um, at vit høvdu havt eina virðiliga umboðan á Fólkatingi, og rødd Fólkaflokksins var ein frilynt rødd. Tað ljóðar væl, men hvat hevur tað nú í grundini merkt?

Hvar var henda frilynta røddin, tá danska saman- stjórnin ímóti okkum fø- royum fór fram á heysti 1992? Hvar var Óli Breck- mann, tá Poul Schlüter,

Henning Dyremose og Anna Birgitta Lundholt úr bróðurflokki Breckmanns Konservativa Fólkaflokki- num saman við Úffa og øðr- um úr Vinstra lögdu svika- ráðini ímóti Føroyum ril rættis? Hvar var tann frilynta røddin, tá Figgingar- grunnurin frá 1992 við Richard Mikkelsen á fyrsta sinni sá dagsins ljós?

Vit føroyingar í Føroyum og føroysku fjølmiðlarnir hoyrði tá ikki málsliugu be- gávilsini hjá Óla Breck- mann.

Var tað ikki nógv betur, at ein rødd, sum kanska ikki var so málsliuga væl fyrri, sum Óli heldur sína vera í mun til aðrar, og sjálvt um hon so var á gøtudsoknum, hevði tóráð at tala Róma mitt ímót.

Politikkur er ikki innantómir flokskar og endurtøk- ur av dreytum, men poli- tikkur er viljin til at fremja broytingar, fólknum og landinum at gagni.

Jóannes Eidesgaard

EV og Klaksvíkar kommuna samstarva um vatn

Turbinar á el-verkinum á Strond var tikin í nýtslu tann 12. februar í ár, og í summar verður útgerðin í sjálvari byrgingini endurnýggja, og farið verður eisini tá undir at leggja leiðing úr Svartadali í Strandadal

ÓLAVUR í BEITI

Tann 12. februar í ár var nýggja turbinar á el-ver- kinum á Strond í Norðoyggj- um tikin í nýtslu og eisini nýggju rørinu niðan í byrg- ingina í Strandadal.

Nýggja turbinar kann framleiða 4 mió. kwt aftur ímóti tí gomlu sum bert framleiddi einar 1,8 mió. kwt árliga. Henda nýggja

turbinar er 1400 kilo-watt aftur ímóti tí gomlu sum var 600 kilo-watt.

Kostnaður 6 mió.

Og nýggju rørinu eru eisini víðari enn tey gomlu vóru, sum finga stóran skaða av ísi fyrri nøkrum árum síðani, tá tey sprongdust og gjørdi hetta skaða á gomlu turbin- una frá 1931.

Og í summar er so ætlan-

in at endurnýggja útgerðina í sjálvari byrgingini í Stran- dadali. Rør-brotsventilurin skal skiftast, rørið inn í sjál- van hylin leggjast av nýggj- um og inntakið í hylin eis- ini. Hetta arbeiði metir stjórnin Klæmint Weihe, fer at kosta einar 6 mió. kr.

Leiðing millum dalar

Eisini er ætlanin í summar at leggja leiðing úr Svarta-

dali í Strandadal og verður hetta arbeiði metta at kosta einar 4-5 mió. kr.

Í hesum sambandi hevur SEV gjørt avtalu við Klaks- víkar kommunu um sam- starv soleiðis at SEV fær vatn til Svartadali, meðan Klaksvíkar kommuna kann nýta vatn úr byrgingini í Strandadali, tá kommununi tørvur vatn.